

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

КАТЕДРА „СЕСТРИНСКИ ХИРУРГИЧНИ ГРИЖИ“

ЛЕКЦИЯ №11

ЗА ДИСТАНЦИОННА САМОПОДГОТОВКА ПО УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
„ХИРУРГИЯ“

ЗА СТУДЕНТИ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“

ТЕМА : Трансплантация. Органна трансплантация.

РАЗРАБОТИЛ: Проф. Т. Делийски, дмн

Гр. Плевен

2020 год.

Трансплантация. Органна трансплантация.

Трансплантацията представлява пренасяне по хирургичен път на тъкан от едно място на тялото на друго място или на тъкани, органи, части от органи от един индивид на друг или имплантиране на изкуствени материи в човешкия организъм.

В терминологично отношение с трансплантацията са свързани многобройни понятия и синоними. Трансплантация = присаждане и съответно ансплантант=присадка=графт.

▫ Автоложна трансплантация (при един и същ индивид) = автогенна трансплантация и съответно автотрансплантант и автографт;

▫ Изоложна трансплантация (между еднородни близнаци) = изогенна= симогенна трансплантация

▫ Хомоложна трансплантация (от човек на човек) = хомогенна= алогенна и съответно хомотрансплантант, алотрансплантант.

Понятието алотрансплантацията трябва да се отличава от термина алопластика, означава при която имплантиране на изкуствени материали.

▫ Хетероложна трансплантация

(от животно на човек) = хетерогенна, ксеногенна и съответно ксенографт

▫ Имплантация вграждане на изкуствени материали) = имплантопластика = алопластика

▫ Реплантация - (оперативно вграждане (пришиване) от късчета при травма част от крайник)

▫ Пластика (оформяне) оперативно възстановява или създаване на анатомична структура за постигане на козметичен и/или функционален ефект.

Трансплантация на органи, като част от трансплантационната дейност.

За да се извърши успешно трансплантацията, е необходимо да бъдат спазени редица правила по вземането на органите и тъканите (експлантацията), съхраняването им до трансплантацията, имплантирането им и грижите за предотвратяване на отхвърлянето им. Индикация за трансплантация е всяка болестна единица, довела до състояние на тежка необратима органна недостатъчност на съответния реципиент спрямо съответния орган. Предвид това в съвременната клинична практика се извършват често асоциирани трансплантации на един и същ реципиент - например сърце и бели дробове едновременно, черен дроб и бъбрек едновременно.

Абсолютни контраиндикации за трансплантиране са: активен екстрахепатален сепсис; екстрахепатална малигнена дисеминация, HIV и СПИН - инфекции.

Трансплантацията представлява пренасяне по хирургичен път на тъкан от едно място на тялото на друго място или на тъкани, органи, части от органи от един индивид на друг или имплантиране на изкуствени материи в човешкия организъм.

Органната трансплантация представлява присаждане на пациент приемател цял орган или част от орган взети от дарител в мозъчна смърт или от жив донор, от когото се взема част от орган или цял чифтен орган

Относителни контраиндикации за трансплантация са: възраст над 60 години; напреднала кардио-пулмонална недостатъчност; активна токсикомания; HIV (без СПИН); активен хепатит тип В; активен интрахепатален сепсис; метастатичен карцином в черния дроб (метастазите от невроендокринни гастроинтестинални тумори са в повечето случаи чувствителни на химиотерапия).

Голямото разнообразие от фактори свързани с трансплантацията прави и голямо разнообразие на видовете трансплантация. Вариант на своеобразна класификация е следния:

▫ Видове трансплантация според вида на донора:

- от трупен донор;

- от жив донор.

▫ Видове трансплантация според вида на графта:

- цялостна - използва се целия орган от донора;

- хемитрансплантация на донора - трансплантация се част от взетия орган на донора (отнася се за черния дроб -split liver transplantation);

- сегментна - използват се няколко сегмента от черния дроб (при деца).

▫ Видове трансплантация според мястото на имплантиране на графта:

- ортотопична - на същото място (сърце, черен дроб, бял дроб);
- хетеротопична - на друго място (бъбрек, черен дроб);
- оксилиерна - отстранява се и се замества временно част от черния дроб, например при обратима токсична увреда (гъбно отравяне) и след това при възстановяване на функцията на реципиентната част се експлантира донорската част;
- домино трансплантация.
- ▣ Видове трансплантация според броя на имплантираните органи;
- изолирана-един донорски орган;
- асоциирана-два донорски органа;
- блокова-сърце и бял дроб.

Първият основен фактор, определящ успеха на всяка трансплантация е правилно подбрания донор.

Видове групи донорски органи

Кадаверичните донори на органи могат да се обособят в четири основни групи:

- Органи със запазена хемодинамика при доказана мозъчна смърт;
- Орган с непълноценно кръвообръщение (рядко се използват);
- Органи с преустановено кръвоснабдяване;
- Трупни органи от починали без сърдечна дейност.

Използват се и нестандартни до сега технически решения: домино трансплантация и сплит-трансплантация